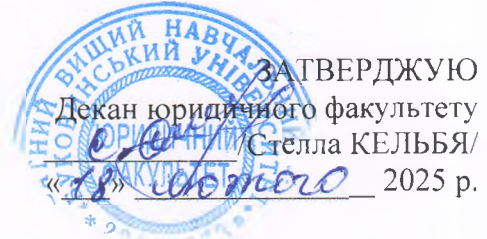

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра фундаментальних юридичних дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 7 від 18 лютого 2025 р.

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Конституційне право України»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>Право»</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>юридичний</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробники:	<u>Гудима Мирослава Мирославівна, доцент кафедри фундаментальних юридичних дисциплін</u> <u>Словська Ірина Євгенівна, доктор юридичних наук</u>
Профайл викладачів	<u>http://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-fundamental-legal-disciplines/</u>
E-mail:	<u>myroslava.gudyma@gmail.com</u>
Консультації	<u>четвер з 10.00 до 16.00</u>

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Конституційне право України» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 180 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 36 год., практичних занять – 24 год., і самостійної роботи – 120 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 8 год., практичних занять – 4 год., та самостійної роботи – 168 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 6 кредитів. Форма підсумкового контролю в 2 семестрі на 1 курсі – залік; на 2 курсі 1 семестрі – іспит.

Конституційне право України є провідною галуззю і наукою в системі національного права України, оскільки воно закріплює та досліджує основоположні відносини соціально-економічної системи і політичної організації суспільства. Знання конституційного права є основою фахової підготовки правознавців. Адже вивчення конституційного права дає розуміння органічної єдності та цілісності національної системи права, що ґрунтується на конституції, взаємозв'язку різних галузей права, відповідності їх норм конституції, а практичним працівникам-юристам – знання про основні права і свободи людини та громадянина, захист яких є їх найважливішим завданням.

Вивчення конституційного права України також має підвищити правову культуру студентів, навчити їх широкому, всебічному підходу до конституційної дійсності, вмінню використовувати знання під час практичної діяльності, сприяти вихованню в студентів глибокої особистої поваги до загально визнаних моральних і правових цінностей, сучасного юридичного статусу України як незалежної, миролюбної, демократичної, правової держави.

2. Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни: полягає в опануванні інструментарієм науки Конституційного права; з'ясування ролі Конституції України як основного закону держави і суспільства, інших державно-правових актів в регулюванні конституційно-правових відносин; засвоєння загальних засад (принципів) Конституційного ладу України, конституційно-правового статусу особи, системи основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина, основних форм безпосередньої демократії в Україні; засвоєння порядку організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування, територіального устрою України, конституційно-правових основ національної безпеки і оборони України.

Опанування цієї навчальної дисципліни передбачає, насамперед всебічне вивчення, засвоєння і осмислення основних положень Конституції України, котра є не лише актом найвищої юридичної сили, що діє на всій території України, а й найвищою національною політичною цінністю, втіленням і засобом реалізації національної ідеї, а також дослідження інших нормативно-правових актів, що регулюють відповідні відносини та глибокий аналіз та вивчення літератури.

Завдання: - набуття й розвиток загальних, фахових і предметних компетентностей сформованих під час вивчення теоретичних засад сучасного конституціоналізму; - засвоєння теоретичних засад конституції; - опанування засад правового регулювання конституційного ладу України; - засвоєння конституційно-правового статусу людини і громадянина; - вивчення основ безпосереднього народовладдя; - набуття знань у сфері організації та функціонування вищих органів державної влади та органів місцевого самоврядування; отримання знань основ територіального устрою України.

3. Пререквізити

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Конституційне право України» є опанування таких навчальних дисциплін «Юридична деонтологія», «Історія держави та права України», «Теорія держави і права», «Логіка».

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (теми 7, 8, 9, 11,12, 13, 14, 15, 16, 17).

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (теми 1-14).

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (теми 5-14)

5. Зміст навчальної дисципліни

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Конституційне право України» та Навчально-методичні рекомендації з конституційного права України.

1 КУРС 2 СЕМЕСТР

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Конституційне право – провідна галузь національного права, наука і навчальна дисципліна

Тема 2. Система та джерела конституційного права України

Тема 3. Конституційно-правові відносини. Конституційно-правова відповідальність

Тема 4. Конституція – Основний Закон держави і суспільства

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Основи конституційного ладу України

Тема 6. Загальні засади конституційно-правового статусу особи

Тема 7. Конституційно-правовий інститут громадянства України

Тема 8. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина та їх гарантії

Тема 9. Безпосередня демократія та її форми

2 КУРС 1 СЕМЕСТР

Змістовий модуль 1.

Тема 10. Теоретичні основи організації та здійснення державної влади

Тема 11. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України

Тема 12. Конституційно-правовий статус народного депутата

Тема 13. Конституційно-правовий статус Президента України

Змістовий модуль 2.

Тема 14. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади

Тема 15. Конституційно-правовий статус органів правосуддя

Тема 16. Конституційний Суд України

Тема 17. Територіальний устрій України. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні.

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – екзамен.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	добре	добре
74-81	C		
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Залік (1 курс 2 семестр):

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Іспит (2 курс 1 семестр):

Поточний контроль		Іспит	Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Студент повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Література

Основна

1. Конституційне право України : підручник / за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків : Право, 2020. 592 с.
2. Конституційне право України : Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород : РІК-У, 2023. 536 с.
3. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. К.: ВАІТЕ, 2021. 528 с.
4. Остапенко О. Г. Конституційне право України : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 260 с.
5. Совгиря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
6. Гудима М. М. Конституційне право України: тестові завдання: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право». Чернівці, 2022. 40 с.
7. Гудима М. М. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни «Конституційне право України» для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти зі спеціальності 081 «Право»: навчально-методичний посібник, Чернівці, 2024. 45 с.
8. Гудима М. М. «Конституційне право України: альбом схем» для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти зі спеціальності 081 «Право»: навчально-методичний посібник, Чернівці, 2024. 103 с.

Додаткова

1. Бакумов О. Відповідальність Парламенту України в системі юридичної відповідальності держави: конституційно-правовий аналіз. Право України. 2019. № 7. С. 198-217.
2. Барабаш Ю. Право на зміну конституційного ладу як складова правосуб'єктивності Українського народу. Право України. 2019. № 10. С. 66-81.
3. Барабаш Ю.Г. Берченко Г.В. Ефективність індивідуальної конституційної скарги як засобу захисту прав особи в Україні. Вісник Конституційного Суду України. 2021. № 5. С. 9-21.
4. Барабаш Ю.Г. Право на зміну конституційного ладу як складова правосуб'єктивності Українського народу. Право України. 2019. № 10. С. 66- 81.
5. Берченко Г.В. Обов'язковість, остаточність і неоскаржуваність рішень і висновків Конституційного Суду України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». № 58. 2019. С. 67-72
6. Берченко Г.В. Конституційне право на опір. Проблеми законності. 2020. № 4. С. 18-30.
7. Берченко Г.В. Конституційний контроль за внесенням змін до конституції: зарубіжний досвід. Публічне право. 2020. № 3. С. 15-24
8. Бойко І. Витоки, становлення та розвиток інституту народовладдя в Україні. Право України. 2019. № 11. С. 165-182

9. Гудима М.М. Незалежність суддів як конституційний принцип та деонтологічна засада суддівської професії. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 2. С. 748-755.
10. Гудима М.М. Значення морально- етичних характеристик на шляху формування якісного суддівського корпусу. Центрально-український вісник права та публічного управління. 2024. № 3. С.81-87.
11. Гудима М.М. Презумпції в конституційному праві: загальний огляд. Право та державне управління. 2024. № 2. С. 14-24.
12. Гудима М. М. Принцип забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках — на касаційне оскарження судового рішення як конституційна засада українського судочинства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2024. № 84. С. 253-259.
13. Гудима М.М. Правові проблеми депутатської етики та моральної культури народних депутатів. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Право. 2024. № 43. С. 3-11.
14. Дахова І.І. Політико-правовий аналіз виборчих систем у контексті створення еєктивної виборчої моделі. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Вип. 55. Том 1. Ужгород. 2019. С. 78-83.
15. Дахова І.І., Романчук А.О. Інститут імпичменту: зарубіжний досвід регламентації та шляхи вдосконалення в Україні. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». № 5 (27). 2020. С. 50-58
16. Кобилецький М. Вплив магдебурзького права на розвиток місцевого самоврядування в Україні (XIV-XIX століття). Право України. 2020. № 1. С. 212-224.
17. Козюбра М. Взаємозв'язки між народовладдям, парламентаризмом та верховенством права: європейські стандарти та сучасні українські реалії. Право України. 2019. № 11. С. 83-97.
18. Колісник В. Уповільнення демократичного поступу України на тлі нових викликів та дезорієнтації громадянського суспільства. Право України. 2019. № 11. С. 183-199.
19. Колісник В. П., Берченко Г. В., Слінько Т. М. Конституційна ідентичність як втілення установчої влади. Вісник Національної академії правових наук України. 2022. Т. 29. № 3. С. 69–88
20. Красій М. О. Об'єкти національної безпеки як об'єкт конституційного права. Правові засади організації та здійснення публічної влади: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Хмельницький, 28 лютого - 02 березня 2020 р.). м. Хмельницький, 2020. С. 125-127.
21. Кресіна І. Виборність суддів як реалізація принципу народовладдя. Право України. 2019. № 10. С. 142-157.
22. Куфтирев П. Концепція прямої електронної демократії як доцільний напрямок розвитку України. Право України. 2019. № 11. С. 225-240.
23. Летнянчин Л. І. Проблеми конституціоналізації індивідуальної конституційної скарги в Україні. Право України № 12. 2018. С. 65-85.
24. Мартенюк Р. Президент і виконавча влада: співвідношення інститутів у практиці сучасних республік. Право України. 2020. № 3. С. 256-269.
25. Мельниченко В. Правове регулювання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою і розвиток народовладдя. Право України. 2019. № 10. С. 113-129.
26. Мохончук Б.С., Романюк П.В., Цуркан М.І. та ін. Місцеві вибори 2020: посібник для суддів / за ред. М. Цуркана. Київ: «АК-Group», 2020. 308 с.
27. Мохончук Б. С. Виборчі системи: порівняльно-правове дослідження / Б. С. Мохончук : монографія. Харків : Юрайт, 2021. 304 с.
28. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Київ: Ліра-К, 2018. 639 с.

29. Самбор М. Надзвичайний стан як умова обмеження права на свободу мирних зібрань. *Право України*. 2019. № 4. С. 183-195.
30. Самбор М. Конституційне право на свободу мирних зібрань в Україні. *Право України*. 2020. № 6. С. 251-272.
31. Святоцький О., Бойко І. Витоки, етапи становлення та розвиток української державності. *Право України*. 2020. № 1. С. 17-40.
32. Семків В. Методологічні аспекти історико-правової доктрини української державності. *Право України*. 2020. № 1. С. 41-51.
33. Серьогін В., Серьогіна С. Децентралізація і місцеве самоврядування у контексті зміцнення народовладдя в Україні. *Право України*. 2019. № 10. С. 158-174.
34. Слінько Т. М. Чи може офіційне тлумачення компенсувати органічні недоліки Основного Закону? Взаємні здобутки Європейської Комісії „За демократію через право“ і органів конституційної юстиції та проблеми тлумачення у конституційному судочинстві : зб. матеріалів і тез Міжнар. онлайн-конф. (Київ, 25 червня 2020 року). Київ : ВАІТЕ, 2020. С. 138–142
35. Полянський А. Г. Моделі конституційно-правового закріплення функцій судової влади: національні тенденції та міжнародний досвід. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 2. С. 92-95
36. Осауленко А.О., Осауленко О.І. Вплив першого розділу Конституції України на формування законодавчих основ вітчизняної кримінально-виконавчої системи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 5. С. 94–96.
37. Осауленко А.О., Осауленко О.І. Конституційні права та свободи людини і громадянина та їх вплив на формування кримінально-виконавчої системи України (історико-правовий аспект). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С.71–74.
38. Осауленко А.О., Осауленко О.І. Міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина під час здійснення правосуддя та виконання кримінальних покарань. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №7. С. 84–86.
39. Теремецький В.І., Чудик Н.О. Судова практика щодо вирішення виборчих спорів. *Наукові записки. Серія: Право*. 2021 № 10. С. 15–19.
40. Чудик Н.О. Формування суддівського корпусу: окремі питання перевірки на добросовісність. *Журнал східноєвропейського права*. 2024. № 119. С. 29-34.
41. Чудик Н.О. Протидія зловживанню адміністративними ресурсами під час виборчого процесу. *Наукові записки. Серія: Право*. 2020. № 8. С. 210–214.
42. Чудик Н.О. Стабільність виборчого законодавства як передумова реалізації прав і свобод людини. *Європейські перспективи*. 2021. № 2. С. 184–189.
43. Чудик Н.О. Формування суддівського корпусу в Україні: адміністративно-правовий аспект. *Наукові записки. Серія : Право*. 2023. № 15. С. 195-198.
44. Чудик Н.О. Формування суддівського корпусу: окремі питання перевірки на добросовісність. *Журнал східноєвропейського права*. 2024. № 119. С. 29-34.
45. Федоренко В. Демократія, демократизація та феномен «електоральної революції» 2019 року в Україні. *Право України*. 2019. № 11. С. 200-224.
46. Ющик О. Демократія і народовладдя в Україні як предмет юридичної доктрини. *Право України*. 2019. № 10. С. 25-39.

Інформаційні ресурси

<http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу

<http://www.eurotreaties.com/eurotexts.html> тексти установчих договорів Європейського Союзу <http://www.euractiv.com> — медіа портал Європейського Союзу

<http://www.europarl.europa.eu> — офіційна сторінка Європейського Парламенту

<http://ec.europa.eu> — офіційна сторінка Європейської Комісії
<http://www.ombudsman.europa.eu/start.faces> — офіційна сторінка Європейського Омбудсмена
<https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire> - акти acquis ЄС, перекладені на українську мову
<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> - пошукова система нормативних актів ЄС
<http://rada.gov.ua/> - Сайт Верховної Ради України
<http://www.ccu.gov.ua/> - Сайт Конституційного Суду України
<http://www.scourt.gov.ua/> - Сайт Верховного Суду України
<http://www.vasu.gov.ua/> - Сайт Вишого Адміністративного Суду України
<http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>. Сайт Європейського Суду з прав людини
<http://khp.org/> - Сайт Харківської правозахисної групи
<https://helsinki.org.ua/articles/ukrajinska-hromadska-grupa-spruyannya-vykonannyuhelsinskyh-uhod/> - Сайт Української Гельсінської спілки з прав людини